

Пастухевич Ігор
студент групи ППм-61
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Олена Панухник
доктор економічних наук, професор
завідувачка кафедри економіки та фінансів
Тернопільський національний технічний
університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Ihor Pastukhevych
Student of the group PPM-61
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Research supervisor:
Scientific supervisor: Olena Panukhnyk
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Head of the Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

ОСНОВНІ НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ВІРТУАЛЬНОГО СЕРЕДОВИЩА У СУЧАСНОМУ ПІДПРИЄМНИЦТВІ

MAIN DIRECTIONS OF VIRTUAL ENVIRONMENT IMPROVEMENT IN MODERN BUSINESS

Глобальна цифрова трансформація суспільства є однією із основних реалій сучасного світу, що охоплює всі галузі та сфери життєдіяльності людини через інформаційні технології. Четверта промислова революція базується на Третій, цифровій революції, котра розпочалася в середині ХХ століття, при чому вона характеризується інтеграцією різноманітних технологій, що розмивають межі між фізичною, цифровою та біологічною сферами.

Незважаючи на те, що цей процес триває вже досить давно, найбільш помітним він став саме в контексті сучасної кризи, спричиненої глобальною пандемією COVID-19 та війною України із рф. Дані чинники не лише стали каталізатором нової кризи, а й стимулювали активний розвиток інформаційних технологій та телекомунікацій, оскільки «жодна криза не ламає тенденцій, які набрали сили до її початку. Вона не змінює системи, які існували до цього, а прискорює їх розвиток. Кризова ситуація тільки пришвидшує рух по вже встановлених шляхах».

У результаті цієї кризи розпочалося інтенсивне переформатування міжнародних та національних економік, соціально-економічних відносин, а також переосмислення існуючих умов і нових можливостей, що виникли на основі сучасних підходів, з чітким визначенням пріоритетності розвитку онлайнових напрямків.

Сьогодні технології дозволяють здійснювати діяльність з будь-якої точки світу і залишатися на зв'язку 24 години на добу. Відтак, тренд на віддалену роботу та навчання став важливою складовою розвитку сучасного суспільства, і все більше людей прагнуть працювати та навчатися вдома. Криза, спричинена COVID-19 та війною із рф, значно прискорила процес упровадження технологій для організації віддаленої роботи, надавши потужний поштовх їх розвитку в менеджменті та технічній сфері, що призвело до різкого зростання попиту на ці технології [1, с.191].

В умовах сучасних військових подій та карантину можливість працювати дистанційно перестала бути питанням вибору чи бажання, а стала нагальною необхідністю. Коли перед людиною постає вибір між збереженням власного здоров'я та економічним виживанням, лише можливість працювати віддалено дозволяє вирішити ситуацію. Водночас для забезпечення цього потрібне всебічне проникнення інфокомунікаційних технологій у всі сфери людської діяльності, і саме карантин продемонстрував необхідність та реальну можливість їх впровадження.

Сьогодні більшість населення не лише чула про ці інструменти, а й активно використовує програми для організації дистанційної діяльності, такі як Zoom, Moodle, Meet, Viber, Telegram, Skype тощо. Менеджери сучасних підприємств, які змогли адаптуватися до умов карантину, вже мають досвід організації віддаленої роботи для своїх підлеглих.

Реалізація віддаленої роботи обумовила необхідність формування віртуальних команд, які виконують завдання, поставлені управлінським персоналом. Віддалена команда – це група осіб, що працюють з різних локацій, об'єднані спільною метою та використовують інформаційно-комунікаційні технології для організації комунікації та координації своїх дій. Члени такої команди можуть перебувати в різних часових зонах та мати різний робочий графік, але їх об'єднує загальна відповідальність за виконання завдань і досягнення цілей. Віддалені команди зазвичай характеризуються високим рівнем самостійності, гнучкістю та здатністю

ефективно організовувати робочий процес з використанням сучасних цифрових інструментів для спільної роботи, управління проектами та комунікацій.

Основними проблемами реалізації роботи віртуальної команди на сучасному етапі розвитку цифровізації та діджиталізації бізнес-процесів підприємства стали:

– комунікаційні бар'єри – складнощі в ефективному спілкуванні між членами команди, що можуть виникати через різницю в часових зонах, мовні бар'єри, відсутність невербальних сигналів у відео-конференціях або текстових повідомленнях;

– технічні проблеми – обмеження у доступі до необхідних інструментів та технологій, нестабільне інтернет-з'єднання, проблеми з сумісністю програмного забезпечення і призводить до збоїв в роботі;

– мотивація та залучення співробітників – труднощі в підтримці високої мотивації та залученості членів команди, коли вони працюють в ізоляції, відсутність прямого нагляду може знизити відповідальність за виконання завдань;

– координація та управління завданнями – складнощі в організації ефективної координації між членами команди, коли вони працюють у різних часових зонах та мають різний графік, що може призвести до затримок в обміні інформацією та виконанні завдань;

– недостатній рівень довіри та командної згуртованості – відсутність особистих зустрічей і спільної роботи може знижувати рівень довіри та командної згуртованості, що ускладнює виконання завдань і прийняття рішень;

– визначення чітких ролей і обов'язків – труднощі у визначенні чітких меж відповідальності та ролей членів команди в умовах віддаленої роботи, що може призводити до конфліктів або невизначеності в процесі виконання завдань;

– управління продуктивністю – важкість у відстеженні продуктивності співробітників, оцінці ефективності їхньої роботи та контролі за виконанням завдань без фізичної присутності менеджера, що може призвести до зниження якості виконуваних завдань.

Кожна із визначених проблем обумовлює використання підходів для їх нівелювання, зокрема в науковій літературі пропонується сконцентрувати увагу на наступних заходах підвищення якості віддаленої роботи та роботи віртуальної команди, що представлено у таблиці 1.

Таблиця 1

Підходи удосконалення та підвищення якості віддаленої роботи та роботи віртуальної команди на підприємстві [2]

Засіб вирішення проблем	Характеристика засобу
Постановка реалістичних завдань та цілей	Менеджери не повинні дозволяти своїм амбіціям перевищувати можливості команди. Вони можуть почати з невеликих цілей, які допоможуть їхнім командам спрямувати свою енергію на спільну мету, не перевантажуючи їх. Дані «швидкі перемоги» можуть підняти моральний дух і спонукати команди почати працювати над досягненням більш амбітних цілей.
Візуалізація цілей	Працівники мають записувати свої цілі та розміщувати їх на видному місці, що слугує візуальним нагадуванням про мету та допомагає їхній команді залишатися зосередженою
Постановка цілей за концепцією S.M.A.R.T.	Менеджери повинні працювати зі своєю командою, щоб розробити цілі, які є конкретними, вимірюваними, досяжними, реалістичними та обмеженими у часі.
Постійний перегляд цілей	Для досягнення цілей потрібен постійний час і зусилля, а це означає, що керівники повинні стежити за їх досягненням зі своїми працівниками, призначати зустрічі з членами команди, щоб дізнатися, що їм потрібно, з якими перешкодами вони стикаються, які у них запитання тощо
Стимулювання Віртуальної команди	Менеджери мають надавати певні командні та персоналізовані стимули, наприклад, кар'єрне підвищення, командний бонус чи додаткова відпустка
Святкування Перемог та досягнень	Цілі команд складаються з невеликих етапів. Щоразу, коли вони досягають однієї, їх слід відзначати. Для віртуальних команд це потрібно робити в цифровому середовищі. Менеджери можуть влаштувати неформальну зустріч онлайн або командний онлайн-обід.

Відповідно, удосконалення віддаленої роботи та роботи віртуальних команд потребує чіткої постановки реалістичних цілей та завдань, що дозволяє уникнути перевантаження команди та підвищити її мотивацію через досягнення «швидких перемог». Важливою є візуалізація цілей та використання концепції S.M.A.R.T., відповідно дозволяє чітко визначити завдання і забезпечити їх ефективне виконання. Постійний перегляд цілей та організація регулярних зустрічей допомагають з'ясувати потреби команди та усунути перешкоди на шляху

досягнення цілей. Крім того, стимулювання команди та святкування досягнень через цифрові платформи сприяє підвищенню командного духу та мотивації.

Узагальнюючи усе вищезазначене, слід відмітити, що задля задоволення вимог щодо продуктивності, управління змінами та інноваціями, а також подолання викликів сучасних умов, бізнес все більше орієнтується на організацію роботи віртуальних команд, які повинні відповідати високим професійним та соціально-економічним стандартам, а також здатним координувати свою діяльність в екстремальних умовах. Віртуальні команди надають компаніям можливість залучати найкращих світових фахівців за меншу оплату, пропонуючи значну гнучкість та автономію працівникам. Не викликає сумнівів, що цифрова еволюція суттєво змінює майбутнє трудової діяльності. Проте, попри численні переваги віртуальної співпраці, організації стикаються з низкою проблем, які необхідно вирішувати.

Перелік використаних джерел:

1. Бондаренко О. М., Тардаскіна Т. М., Богатирьова Л. Д. Дослідження розвитку віддаленої роботи в умовах пандемії COVID-19. *Бізнес-інформ*. 2021. №2. С. 190-197.
2. Варіс І.О., Кравчук О. І., Кир'янова О. В. Напрями оптимізації віртуального командного менеджменту в сучасному бізнес-середовищі. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 48. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2197/2123> (дата звернення до ресурсу 18.11.2024 року)